

Справа «Акман проти Туреччини» (Akman v. Turkey)

У рішенні, ухваленому 26 червня 2001 року у справі *«Акман проти Туреччини»*, Суд постановив:

- припинити провадження за заявою п. Акмана на підставі п. «с» ч. 1 ст. 37 Конвенції про захист прав людини та основних свобод (надалі – Конвенція).

Вказане рішення було ухвалено з огляду на проголошення 21 березня 2001 року Урядом Туреччини декларації наступного змісту: «Уряд висловлює свій жаль з приводу смерті Мурата Акмана, а так само смертей інших громадян, що настали внаслідок застосування надмірної сили всупереч нормам чинного законодавства Туреччини та прагненню Уряду припинити подібні дії.

Уряд визнає, що застосування надмірної чи непропорційної сили, яке призводить до загибелі людей, становить порушення ст. 2 Конвенції. Уряд зобов'язується прийняти відповідні інструкції та вжити усіх інших необхідних заходів, спрямованих на забезпечення права на життя та проведення ефективних розслідувань фактів загибелі людей у майбутньому. У цьому контексті уряд наголошує на тому, що уже зараз вжиті ним правові та управлінські заходи призвели до зменшення кількості випадків загибелі людей за обставин, подібних до обставин смерті Мурата Акмана, а також до підвищення ефективності розслідування таких справ.

Уряд вважає, що нагляд з боку Комітету Міністрів Ради Європи за виконанням Туреччиною рішень Європейського суду з прав людини у цій та інших справах є належним механізмом сприяння покращенню ситуації з дотриманням прав людини у країні. У зв'язку з цим, уряд і надалі співпрацюватиме з інституціями Ради Європи у цьому напрямку».

Уряд Туреччини також зобов'язався сплатити на користь заявника 85 000 фунтів стерлінгів.

Обставини справи

Заявник, Файсал Акман, є громадянином Туреччини. За його словами, 20 січня 1997 року відповідно до наказу поліцейського він відчинив двері свого помешкання у м. Савур (Туреччина). П'ять співробітників служби безпеки увійшли до помешкання і провели у ньому обшук. На вимогу одного зі співробітників служби безпеки заявник покликав свого сина Мурата, який з'явився у кімнаті, тримаючи у руках свій паспорт. Заявник стверджував, що співробітник служби безпеки взяв паспорт Мурата Акмана, подивився у нього, викинув його через вікно і вистрілив у сина заявника з автомата. Заявника, який на цей час вже був зв'язаний, забрали до іншої кімнати. Врешті-решт йому дозволили повернутися до кімнати, де лежав труп його сина. Заявник побачив автомат та магазин з патронами, які лежали безпосередньо на трупі; на стінах кімнати було видно сліди автоматичного вогню. Співробітники служби безпеки обшукали труп його сина і вилучили 5 000 німецьких марок та перстень.

Заявник стверджував, що прокурор прийшов до його помешкання разом із лікарем. Прокурор допитав іншого сина заявника – Саліха та дружину Мурата – Семсе. Пізніше заявник звернувся зі скаргою на дії служби безпеки до головного прокурора м. Савур. Заявник зустрівся із головним прокурором, який повідомив йому, що надіслана ним скарга передана на розгляд суду державної безпеки у м. Д'ярбакір. Заявник стверджував, що не отримував жодного іншого повідомлення з приводу початку розслідування його справи.

Уряд Туреччини у своїх поясненнях Суду заперечував факт убивства сина заявника.

Зміст рішення Суду

Заявник стверджував, що його сина було неправомірно вбито співробітниками служби безпеки Туреччини, що становить порушення ст. 2 Конвенції. Він також покликався на порушення у зв'язку з цим інцидентом положень ст. ст. 6 (доступ до суду), 8 (право на повагу до приватного і сімейного життя), 13 (право на ефективний засіб правового захисту), 14 (заборона дискримінації) і 18 (обмежування прав).

Враховуючи те, що сторони у справі не змогли дійти згоди щодо умов мирової угоди, Суд вважав за необхідне проаналізувати зміст зробленої Урядом Туреччини декларації від 21 березня 2001 року.

Суд звернувся до ст. 37 Конвенції, нагадавши, що він може припинити провадження у справі у будь-який момент, якщо вважатиме, що подальший розгляд справи є недоцільним за умови, звичайно, належного захисту та забезпечення закріплених Конвенцією та Протоколами до неї прав людини.

Уважно вивчивши зміст проголошеної Урядом Туреччини декларації, а також зважаючи на визнання фактів, що містяться у ній, та межі й міру різноманітних обов'язків, які поклав на себе Уряд Туреччини, Суд дійшов висновку про недоцільність подальшого розгляду цієї справи. Відповідно до п. «с» ч. 1 ст. 37 Конвенції, Суд припинив провадження у справі.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.